
Domingo Soler i Gili
(Sabadell, 1871-Barcelona, 1951):

L'espectacle de la natura

Lluïsa Sala i Tubert

Amb una tècnica molt notable i una visió influenciada per la mirada escènica, Domingo Soler i Gili (Sabadell, 1871- Barcelona, 1951) va ser escenògraf i, principalment, pintor paisatgista. Va iniciar els estudis artístics a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell, impulsada cap el 1880 per Joan Figueras, Joan Vila i Cinca, Ramon Quer i Josep Espinalt. L'entitat va inspirar-se en l'Escola d'Olot, un dels principals cercles artístics del país que va seguir el corrent paisatgista nascut a França a l'entorn de l'Escola de Barbizon i la seva pintura a ple aire. Aquest gènere pictòric havia d'impactar amb força a Catalunya, on va despertar un interès empès pel Romanticisme i refermat per una Renaixença que volia reivindicar la identitat i la cultura pròpies. En l'impuls d'aquesta tendència plàstica de segell nostrat hi havia tingut molt a veure Ramon Martí Alsina, i l'escola garrotxina i la luminista de Sitges en van ser els epicentres més actius. Per la seva banda, el node sabadellenc n'adoptaria l'afecció, i tot i no arribar a consolidar escola, faria aportacions al gènere rellevants. Tot i les característiques estilístiques, geogràfiques i cronològiques que singularitzen cadascun d'aquests eixos, les seves inquietuds posicionarien la natura en el punt de mira de la pintura moderna catalana.

L'intercanvi entre els ambients artístics d'Olot i de Sabadell foren en els anys vuitanta del segle XIX força intensos i l'ascendent estilístic del primer vers el segon es va fer present en la generació fundadora

1 En les edicions de *La Vanguardia* del 17 d'agost (p. 1) i del 27 de novembre de 1894 (p. 5) es fa referència a les exposicions i als projectes escenogràfics de l'artista.

de l'Acadèmia i, per successió, també en els futurs deixebles que s'hi havien de formar. Soler i Gili fou un dels hereus que, sota el mestratge de Vila Cinca, va centrar l'interès en la pintura d'espais naturals i va signar una producció que es va caracteritzar sovint per l'efectisme i una lírica expressivitat. Indrets de l'entorn de Sabadell com la Salut, Can Feu, Santiga, la Mola, Castellar o Sant Llorenç van ser els primers escenaris freqüentats per l'aprenent d'artista en les excursions del diumenge i de final de curs que compartia amb companys i mestres. Alguns pintors sabadellencs nascuts a la mateixa dècada que Soler i Gili i deixebles de Vila Cinca foren Antoni Estruch, Francesc d'A. Planas Dòria i el també escenògraf Antoni Pous Palau.

El pintor es va desplaçar a Barcelona el 1889 per prosseguir la formació a l'Escola de Belles Arts de Llotja, dirigida aleshores per Antoni Caba, en la qual va adquirir recursos i solidesa tècnica. El 1892 va guanyar una borsa d'estudis d'escenografia de quatre mesos per al projecte decoratiu d'estil àrab destinat a la representació d'una *Inés de Castro* que s'exposaria a Sabadell el 1894 i, molt probablement també, a finals del mateix any al Saló de La Vanguardia¹. La borsa va ser una de les poques que es varen atorgar en el seu àmbit a Llotja en una època, però, en què les arts aplicades gaudien d'un digne reconeixement acadèmic. L'entitat recomanava aleshores als estudiants pensionats que viatgessin a Madrid i a París per aprendre i formar criteri, i Soler i Gili va viatjar a la capital francesa per rebre classes d'Eugène Carpezat, un dels escenògrafs més prestigiosos del moment.

182 Figura 1. Domingo Soler, *Champs Elysées*, 1899. Oli sobre tela (Col·lecció de l'artista).
Figura 2. Ricard Urgell, *Retrat de Domingo Soler*, s.d. (Col·lecció de l'artista).

És probable que fos Francesc Soler Rovirosa, a qui l'artista seguiria les passes fins a Roma, qui l'aconsellés sobre el que li convenia més en aquell període iniciàtic. El veterà escenògraf, cal recordar-ho, havia esdevingut en el seu art el principal representant de l'escena catalana i un mestre de referència en la matèria. Arran de l'epidèmia de febre groga que va assetjar Barcelona cap al 1870, Soler Rovirosa es va traslladar temporalment a Sabadell; d'això ve el seu vincle amb la ciutat i el seu nucli artístic.

L'estada de Soler Gili a París el va posar en contacte amb un context molt ric en patrimoni de tots els temps i en inquietuds creatives de tota mena. Es tractava d'un panorama atractiu per als joves aspirants de la professió artística en el qual podien prendre nota tant del que passava de nou com fer un seguiment de les línies més tradicionalistes. El nostre artista va aprendre l'ofici als principals museus i va reproduir vistes de la ciutat amb una intenció força impressionista. A la fi, va ser una experiència que li va procurar un coneixement alternatiu i que va incitar les seves expectatives professionals. Al retorn de París s'establí definitivament a Barcelona, on el 1901 es va casar amb Matilde Puig i Amigó, i va tenir com a testimoni de noces el també pintor Baldomer Gili i Roig. Sembla que al voltant de 1902 el pintor va instal·lar el seu primer taller al carrer Aribau cantonada plaça Universitat, on acudirien també

Gili i Roig i Modest i Ricard Urgell². Aquest últim seria autor d'un retrat de Soler capcot de pinzellada imprecisa però prou efectiva.

Com a escenògraf, Soler Gili va treballar amb noms tan significatius com Fèlix Urgellès, Maurici Vilomara i Oleguer Junyent. Els dos primers ja eren veterans, però tots tres es distingirien en un període molt vital i expansiu de l'escena teatral barcelonina. El 1896, Soler Gili va fer decorats per al teatre Campos de Recreo de Sabadell, i el 1901 va signar el teló de boca i unes escenes per a les peces teatrals que inauguraven l'Ateneu de l'Eixample de Barcelona. Cap al 1906 va col·laborar amb Ricard Urgell i Antoni Ros i Güell en la renovació de les famoses grutes de la modernista Sala Mercè³, creada per l'emprenedor pintor Lluís Graner. Uns anys més tard, el 1911, va fer els decorats per a l'òpera d'essència wagneriana *La dona d'aigua*, de Cassià Casademont, que es va poder veure a Eldorado, aleshores seu de l'Orquestra Simfònica de Barcelona, de Joan Lamote de Grig-

2 Curiosament Llotja va traslladar el 1906 una de les seves seccions al carrer Aribau, 5-7 i Ricard Urgell va ser un dels professors que hi va fer classes.

3 J. M. MINGUET, "La Sala Mercè de Lluís Graner (1904-1908: un epígon del modernisme?)" a *D'Art*, p. 99-118, Universitat de Barcelona, 1988.

4 J. RIBERA, "L'escenografia durant el modernisme" a *El Modernisme*, vol. 4, Barcelona: Edicions L'Isard, 2003, p. 211-232.

Figura 3. Esbossos escenogràfics per a l'òpera *La Dona d'aigua*, 1911. Aquarel·la (MAE-Institut del Teatre).

non. Aquest treball meresqué un esment especial en la crítica apareguda a *La Vanguardia* amb motiu de l'estrena. D'altra banda, també va col·laborar amb Vilomara i Urgellès en els dissenys per a l'obra de Juli Vallmitjana *Muntanyes blanques*, estrenada al Teatre Principal per Margarida Xirgu.

Durant els primers anys del segle va estar, doncs, molt vinculat als encàrrecs de l'art escènic, i va viure de prop les anades i vingudes del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans, que reivindicava més autonomia laboral per als seus creadors, els qual s'havien de continuar sotmetent a les exigències dels autoritaris empresaris teatrals⁴. L'obra de l'artista en aquesta vessant es mouria entre el consolidat llegat clàssic dels seus predecessors i una modernitat de mesurada intensitat. El pintor, però, va decidir ben aviat de canviar l'escena per la pintura de cavallet, una opció que de ben segur que l'alliberava d'encàrrecs a contrarellotge i li proporcionava llibertat d'acció, ingressos més alts i més reconeixement.

En la pintura de cavallet, Soler es mostrà tan destre en l'oli com en l'aquarel·la, tot i que en aquesta última tècnica va desenvolupar una habilitat especial. L'aquarel·la havia atret molts pintors paisatgistes a França i Anglaterra durant el segle XIX, i també guanyaria adeptes ràpidament a Catalunya, on es va crear entitats aglutinadores com el Centre d'Aquarel·listes. La tècnica permetia experimentar amb les formes i

donar una infinitat de matisos cromàtics, alhora que dotava el paisatgisme d'una ductilitat lumínica que en reforçava l'efecte natural. La formació amb Vila Cinca va influir Soler i Gili en aquest vessant, en el qual se sentia còmode i del qual va arribar a assolir el mestratge. El 1919 va ser un dels promotors de la fundació de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya –allotjada a l'Acadèmia Baixas–, en la junta de la qual va ocupar els càrrecs de tresorer i vicepresident. En aquesta entitat, més fixada en l'estudi i la resolució tècnica que no pas en els aspectes estilístics, coincidí amb Joan Llaverias i Rafael Estrany, entre molts d'altres. El pintor va ser participant assidu en les successives exposicions que el grup va oferir a la Sala Parés, El Siglo i les Galeries Laietanes.

La pintura de Soler i Gili no va experimentar grans canvis durant la seva trajectòria, i es va abocar preferentment a l'argument paisatgístic. En el seu estil s'observa des d'un inici la voluntat de plasmar un paisatge en estat pur a mercè de distintes condicions climàtiques, i de mostrar l'essència d'uns paratges rurals i de muntanya projectats amb un gran domini de la perspectiva i l'ús d'uns colors vius i intensos que aviat va transformar en més suaus i harmònics. Les vistes triades i el tractament de la llum donaven vida a unes bucòliques i silents escenes en les quals la presència humana és inexistent o anecdòtica. En aquest sentit, les seves natures adquireixen un cert simbolisme físic,

184

Figura 4. La Sora. Montesquiu, s.d. Oli sobre tela (Col·lecció de l'artista).

Figura 5. L'ermita, oli sobre tela, s.d. (Banc Sabadell).

ahora que, és clar, són transmissores d'una sensibilitat poètica. En una altra modalitat paisatgística, també es va deixar seduir pels paratges marins de la Costa Brava o de Mallorca, en els quals va copsar els vaivens del mar i de vegades la vida que hi transcorria. Com a bon paisatgista, doncs, l'atreien tots aquells entorns que li aportaven noves percepcions i possibilitats plàstiques.

Pintar els entorns més propers continuava essent una pràctica usual per a Soler, fossin paratges d'infantesa i joventut o incorporats al llarg dels anys. Als entorns de Sabadell ja esmentats, s'hi varen afegir especialment Mura, al Bages, i sobretot Montesquiu, a Osona. Des d'aquest municipi, on va estiuajar regularment des de 1916, es va desplaçar a Sora, Sant Quirze de Besora i als entorns del riu Ter per captar imatges sempre fidels a la seva identitat. També les valls de Ribes i de Núria del vorer Ripollès formaren part del seu catàleg temàtic, com també el Pirineu català i aragonès, on va cercar vistes obertes de perspectiva o recòndites contrades per reproduir-les amb traça tant si es tractava d'obagues de verds intensos com d'eixorques i grises tarteres i pedregars.

Els espais urbans no varen quedar al marge de la iconografia soleriana, que va retenir amb ull fotogràfic i en els quals potser cal considerar la influència de Lluís Rigalt, un altre dels grans precursors del pai-

satgisme pictòric català, mestre seu a Llotja i autor de magnífiques reproduccions d'edificis i monuments singulars. Soler va copsar racons de París, Barcelona i Sabadell, a vegades del natural i d'altres a través d'imatges fotogràfiques. El 1903 va guanyar un premi al concurs de còpies d'art antic català organitzat per la Junta Municipal de Museus, per una col·lecció de portades, interiors i claustres de Barcelona, Terrassa, Ripoll i Lleida. Un conjunt que fou adquirit per la Junta, i que actualment està conservat en bona part al MNAC. El 1907 també presentà una col·lecció d'aquarel·les al concurs artístic de dibuixos i fotografies dels carrers desapareguts per les obres de la Via Laietana. Aquest gènere històric va ser força conreat i amb èxit per artistes contemporanis com Alexandre Cardunets, Joaquim Renart i, especialment, Dionís Baixeras, que en seria un representant d'excepció.

L'artista participà anys més tard en el concurs Barcelona Vista pels Seus Artistes, organitzat pel Cercle Artístic el 1930 i 1931, en el qual obtindria una menció honorífica per *Plaça de Catalunya*, obra de la qual parlarem amb més deteniment. Així mateix, va concórrer al concurs Montserrat Vist pels Pintors Catalans, promogut pel Cercle Artístic de Sant Lluç el 1931. Hi va coincidir amb Joaquim Vancells, el conegut paisatgista terrassenc, amb qui Soler Gili compartia força aspectes de trajectòria i obra. Del seu

Sabadell natal, Soler va realitzar a principis dels anys quaranta una esplèndida col·lecció d'aquarel·les que mostrava façanes, places i carrers antics del municipi que preservaven el record de temps passats. En alguna ocasió reproduí també interiors d'edificis, com el de l'església de Sant Feliu, en el qual va recrear els clarobscur de l'atmosfera tal com havien fet Lluís Rigalt i Arcadi Mas i Fondevila en composicions pròpies.

Cap a finals dels anys vint i principis dels trenta, el pintor va fer una certa concessió a temàtiques de caràcter social. Molts dels projectes per a cartells i il·lustracions que dissenyà per a festes i celebracions de Sabadell eren inspirats en patrons costumistes, però també va dispensar aquest caràcter a algunes composicions pictòriques de lliure elecció com *La platja*, de 1931, que mostra l'agradable passeig vora mar d'un grup de figures femenines que fan pensar en una escena burgesa pròpia de la pintura finisecular. De fet, el MNAC conserva dos apunts de petit format de l'artista, datats el 1903 i provinents de la col·lecció Casellas, en què apareixen els esbossos d'unes dames en actituds i posicions diferents. També en una línia reminiscent i més extravertida cal esmentar la

distesa *L'aperitiu*, de 1926, o l'alegre i jovial *Plaça de Catalunya*, realitzada molt probablement a l'entorn d'aquests anys i en la qual apareixen una colla de criatures i dides gaudint del joc compartit. Es tracta d'una escena espontània i lluminosa que sorprèn per una línia compositiva que convida l'espectador a incorporar-se a l'entreteniment. *Sardanes a la plaça Major de Montesquiu*, de 1930, també és bon exemple d'aquesta sèrie de pintures més desimboltes i lúdiques.

Un altre quadre distintiu és *Pati amb gallines*, que a primera vista pot evocar els patis blaus de Santiago Rusiñol. Es tracta d'una visió mig d'interior mig d'exterior, vital i especialment atractiva pel realisme en els contrastos de llum i ombra. En referència a Rusiñol i als seus inicis artístics, cal recordar que fou admirador de Joaquim Vayreda i que es deixà temptar també pels paisatges olotins, tot i que d'aquest gènere li acabà interessant més la interpretació plàstica que no pas la reproducció més realista. Rusiñol havia conegut Vila Cinca al taller de Tomàs Moragas i havia estat, a més, un dels precursors del Centre d'Aquarellistes. Soler Gili i Rusiñol també es conegueren: una fotografia testimonia la visita que aquest últim va fer a Montesquiu en una data no identificada. El 1934 tam-

185

Figura 6. Domingo Soler, Interior de l'església de Sant Feliu, s.d. Aquarel·la (Museu d'Art de Sabadell).

Figura 7. Plaça de Catalunya, cap a 1930. Oli sobre tela (Col·lecció de l'artista).

Figura 8. Pati amb gallines, s.d. Oli sobre tela (Banc Sabadell).

bé hi serien convidats Planas Dòria i Eliseu Meifrèn, dos vells amics paisatgistes i amants de l'aquarel·la.

L'experiència expositiva de Soler Gili a Barcelona havia començat ben aviat. El 1891 ja el trobem a la Primera Exposición General de Bellas Artes de Barcelona, i va continuar exposant a partir d'aquell moment en els principals esdeveniments oficials amb una tenaç constància. A l'Exposición Nacional de Industrias Artísticas de 1892 va presentar un projecte aquarel·lat per a un sostre d'estil renaixentista potser relacionat amb un esbós que Soler va donar al Museu del Teatre el 1922⁵. El 1897, el pintor es presentà al concurs de cartells per anunciar la IV Exposición de Bellas Artes e Industrias Artísticas amb una proposta afí al Modernisme més decoratiu i simbolista, en la qual recreava una musa davant d'un llenç i una paleta

a les mans⁶. El 1895 participà a l'Exposició de Belles Arts organitzada pel Cercle Artístic a la Sala Parés, entitat de la quals esdevindria soci de número aquell mateix any després d'haver passat uns mesos com a soci transeünt⁷.

A finals de 1909 Soler exposà en solitari al Faiança Català⁸, en una de les primeres mostres artístiques que ofería l'establiment com a sala d'art, després d'haver-hi exposat Oleguer Junyent, Alexandre de Riquer, Joaquim Mir i Ramon Casas. El Faiança havia nascut a Sabadell com a botiga de ceràmica sota l'impuls de Marian Burguès i Serra, oncle de l'actiu promotor artístic Santiago Segura. També fill de Sabadell, Segura va obrir una sucursal de la casa a Barcelona en una època en què el mercat artístic posava fonaments i començava a expandir-se. En aquesta empresa l'ajuda-

rien Lluís Plandiura i Miquel Utrillo. És evident que Soler, Burguès i Segura es coneixien des de feia anys pels seus orígens, formació i inquietuds. Això explica la presència del pintor a la Faiança en uns inicis en els quals el nou local barceloní arrencava amb força i programava exposicions de naturalesa i estils distints. El 1915, Segura va inaugurar a l'empara d'aquesta primera sala un altre local emblemàtic, les Galeries Laietanes. Aquest local acollí el 1922 l'exposició d'obres participants al concurs de pintura promogut per l'àvid col·leccionista Lluís Plandiura, un esdeveniment que va crear moltes expectatives entre la comunitat artística, incloses les del nostre pintor, que hi va presentar unes *Gorges de Núria*.

El 1912, Soler va concórrer a l'*Exposición Nacional* de Madrid amb el Cercle Artístic. El 1917, segons que anunciava la *Revista de Sabadell*⁹, feia donació d'una obra titulada *La mare natural* per a una tómbola destinada a la reconstrucció de l'església de Sant Feliu, obra que havia estat exposada feia poc al certamen nacional. El 1913 exposà en solitari els seus paisatges a la Sala Parés, espai que en aquella època també acollia Meifrèn, Joan Baixas, Iu Pascual i el terrassenc Pere Viver, un altre enamorat de la pintura d'alta muntanya. La Sala Parés acollí amb regularitat les exposicions de Soler Gili fins al 1926, any en què va canviar d'orientació en passar a mans de la família Maragall. El 1933, però, va ser present a l'exposició que celebrava el cinquantenari de l'aleshores ja mítica sala. La Sala Busquets, inaugurada com a sala d'expo-

sions, el 1927, es convertí a partir de 1928 en l'espai expositiu de referència de l'artista¹⁰. Aquí, Soler hi assolí èxits, hi exposà amb el seu fill pintor Joan Soler Puig, hi presentà l'antològica *60 años de pintura*, el 1950, i hi mostrà la seva última exposició, el 1951.

El 1932, el pintor va exposar a la Galeria Empòrium amb motiu de la inauguració de les seves sales. Per aquells anys, Soler Gili va participar en els principals esdeveniments oficials de la capital, com l'Exposició Internacional de Barcelona del 1929 i el Saló de Barcelona de les cèlebres Exposicions de Primavera, en concret en les edicions de 1932, 1933 i 1937. Durant la Guerra Civil, l'artista, que es va quedar a Catalunya, va prendre part en l'última *Exposició de Primavera*. També va participar en l'estroncat projecte de subhasta d'obres d'art a Mèxic promoguda el 1937 per la Generalitat de Catalunya. Al maig del 1939 era de nou a la Sala Busquets.

Als anys trenta, el crític d'art i pintor Rafael Benet va destacar l'artista d'entre els aquarel·listes del moment a *La Veu de Catalunya*. De les obres exposades a la Sala Busquets d'aquest període, on apareixien especialment paisatges de Montesquiú, el Ripollès i el Pirineu català i aragonès, Benet destacava la seva manera directa i viva de presentar-les, així com al tractament d'unes gammes cromàtiques delicades i vibrants, lluny de morats i grocs napolitans, que no li feien el pes. El 1935 seria una data significativa per a l'artista, en celebrar la seva vint-i-cinquena exposició individual al mateix local. En aquesta ocasió, Alexandre Plana, crític de *La Vanguardia*, va parlar del realisme, naturalitat, simplicitat i fidelitat de la seva visió. Enric F. Gual, des de *Mirador*, veuria en Soler dos pintors diferents i divergents: el paisatgista sincer i el pintor de concepció escenogràfica¹¹.

El novembre de 1929, un grup d'amics dedicaven a Soler un banquet d'homenatge al restaurant Metro de la plaça de l'Àngel amb motiu de l'èxit obtingut en la seva última exposició, probablement a la Sala Busquets. Aquest tipus d'esdeveniments eren habituals en l'època entre col·legues i en aquest cas hi van assistir el mestre Vila Cinca, Planas Dòria, Lluís Roig Enseñat i Francesc Galofré Oller, entre d'altres. Alguns dels artistes esmentats i el mateix Soler, d'altra banda, van ser els organitzadors de l'homenatge que Sabadell dedicà a Vila Cinca el 1932.

5 L'esbós donat al museu era un plafó de sostre de teatre (36,5 cm) datat cap al 1910. El disseny, al·legòric i amb efecte *trompe-l'oeil*, mostra també una estètica renaixentista.

6 M. OJUEL, *Les exposicions municipals de belles arts i indústries artístiques de Barcelona (1888-1906)*, Barcelona: Universitat de Barcelona, 2013.

7 Arxiu del Cercle Artístic, *Actes de la Junta directiva del Cercle Artístic* del 3 d'octubre de 1894, 11 de gener i 11 de juliol de 1895 (informació facilitada per Isabel Marin).

8 J. VIDAL OLIVERAS, *Santiago Segura (1879-1918), Una història de promoció cultural*, Sabadell: Museu d'Art de Sabadell, 1999.

9 *Revista de Sabadell*, 9 d'agost de 1917.

10 T. M. SALA, *La Casa Busquets: 1840-1929*, Barcelona: Universitat de Barcelona, 1994.

11 R. BENET, *Cròniques d'art de La Veu de Catalunya*, vol. 1932-33 i 1934-1936, Barcelona: Fundació Rafael Benet, 2006; A. PLANA, *La Vanguardia*, 15 de novembre de 1935, p. 11; E. F. GUAL, *Mirador*, 14 de novembre de 1935, p. 7.

Figura 9. Domingo Soler, *Mura*, 1911. Oli sobre tela (Museu d'Art de Sabadell).

Soler i Gili va mantenir sempre el contacte amb Sabadell, on va participar sovint en exposicions i concursos, va elaborar projectes decoratius i va col·laborar amb entitats i iniciatives populars. Des de principis dels anys noranta del segle XIX i al llarg de la seva trajectòria posterior, hi va exposar en moltes ocasions. El 1909 ho va fer a l'Acadèmia de Belles Arts, i el 1912 i 1914, al Centre Català. En la primera exposició d'aquesta última entitat hi mostrà *Mura*, una de les composicions més emblemàtiques de l'artista per la seva visió detallista, brillant i colorista aconseguida gràcies a l'ús de sorprenents i nítides tonalitats vermelloses. Aquest poble es va fixar en la retina del pintor l'any 1909 i va ser objectiu de les seves teles en diverses ocasions, fins al punt que hi va dedicar una exposició es podria dir que monogràfica a la Sala Parés, el 1914. Aquesta obra va obtenir una medalla a l'Exposició de Artes Decorativas de Madrid el 1911, i després de ser exposada a Sabadell, va ser adquirida per l'Ajuntament del municipi. El 1915 el pintor va ser present en una exposició a l'antic teatre de la Lliga Regionalista organitzada per l'Acadèmia de Belles Arts i l'Agrupació Artística. Amb aquest esdeveniment els seus impulsors van voler donar resposta a l'exposició inaugurada al Centre Català

sota el títol «Art Nou Català», promoguda per Santiago Segura amb el propòsit de sacsejar el posicionament acadèmic de l'entorn artístic sabadellenc amb la introducció de les tesis noucentistes. En anys successius, Soler va continuar acudint sovint a Sabadell per exposar-hi i compartir-hi esdeveniments, en alguns dels quals coincidiria amb les noves generacions d'artistes nascudes al municipi com Antoni Vila Arrufat, Rafael Durancamps o Ricard Marlet. El 1947, el consistori li va atorgar la Medalla de la Ciutat.

Fora de Barcelona i de Sabadell, sembla que no va exposar en gaires indrets més de la geografia catalana. Ho feu a Olot, Manresa i, amb l'Agrupació d'Aquarel·listes, a Granollers i Reus. La seva obra viatjà a Madrid i també a Mèxic i l'Argentina, on l'esperaven premis i reconeixements. També és possible que fos present al Saló d'Art Espanyol de Ciutat del Cap, a Sudàfrica, el 1912¹².

És clar, doncs, que la vida artística de Soler Gili es va consolidar a bon pas. La presència en exposicions era continua i és evident també l'estreta relació

12 I. MARÍN, *Cercle Artístic de Barcelona. Primera aproximació a 125 anys d'història*, Barcelona: Cercle Artístic, 2006.

Figura 10. *Platja de Guitoné-Montesquiú, cap a 1918. Oli sobre cartró* (Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi).

que va mantenir amb l'estament artístic al llarg dels anys d'activitat, tant a títol professional com personal. A partir de la bibliografia i la documentació coneguda es pot comptar la participació de l'artista en més de setanta exposicions entre 1891 i 1938, incloent-hi tant les de caràcter col·lectiu com individual, algunes de les quals ja han estat referides. Després de la Guerra Civil, Soler i Gili va continuar exposant i venent els seus paisatges amables, un gènere que continuava encaixant en els gustos d'una societat castigada per la dura postguerra però en la qual l'activitat artística es convertí en recurs d'evasió i, a vegades, també de negoci.

Als anys quaranta, en *El año Artístico Barcelonés*, Juan Francisco Bosch, una de les veus de la crítica militant de postguerra, es referia a l'obra paisatgística i a algun bodegó de caça i fruita que el pintor mostrava a la Sala Busquets i a les Galeries Laietanes. Bosch considerava que la pintura de Soler era "emocional i hàbil", i que transcrivia una natura minuciosa, diàfana, quieta, confidencial amb mà "d'artesà fervent i pacient". Ressaltava, d'altra banda, la preocupació constant pel tractament de la llum, la necessitat de reflectir-ne la tonalitat apropiada segons el moment del dia o de l'estació de l'any. El crític encoratjava Soler, però, a cercar nous reptes

Figura 11. *Plàtans, cap a 1918. Oli sobre tela* (Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi).

plàstics i tècnics. Per la seva banda, Tristán la Rosa a *La Vanguardia* veia en la seva producció un record romàntic i manifestava la preferència pels paisatges enfront d'alguns interiors que no li havia agradat¹³.

Soler i Gili va ser mereixedor de diversos guardons artístics. Entre d'altres, a més de l'esmentada medalla de Madrid de 1911, va obtenir aquell mateix any la de bronze a la VI Exposición Internacional de Arte de Barcelona. Aquest esdeveniment artístic justament va ser objecte d'un manifest de defensa signat per molts dels participants, entre els quals Soler i Gili, després que alguns crítics qüestionessin la qualitat del que s'hi exposava. L'artista va participar en els concursos de paisatge Josep Masriera de 1917 i 1918, promoguts per

la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, en els quals obtingué la medalla d'or i de plata pels dos olis presentats: *Platja de Guitoné* i *Plàtans*. El comte de Lavern, Pere Guerau Maristany, aleshores president de la institució, va adquirir deu composicions de l'artista per destinar-les al futur museu del paisatge català¹⁴.

13 F. BOSCH, *El año artístico barcelonès: itinerario de las exposiciones*, vol. 1940-1941 i 1941-1942, Barcelona 1941-1942; T. LA ROSA, *La Vanguardia*, 19 de desembre de 1942, p. 5.

14 F. FONTBONA, *Catàleg del Museu de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, I. Pintura*, Barcelona: Barcelona: Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, 1999.

15 *Baldomer Gili Roig (1873-1926). L'objectiu del pinzell*, Lleida: Museu d'Art Jaume Morera, 2008.

En una línia de treball complementària, cal fer referència al treball pedagògic que va desenvolupar Soler, com tants d'altres artistes en actiu, durant molts anys de la seva vida en paral·lel a la seva trajectòria creativa. En aquest sentit, va fer de professor a l'Escola Municipal d'Arts i Oficis de Sant Martí, on guanyà plaça el 1913, i a l'Escola Italiana de Barcelona, on sabem que impartia classes als anys vint. També va fer classes a l'escola de dibuix i pintura que l'amic i col·lega Gili Roig instal·là al seu taller el 1917¹⁵. L'expertesa adquirida el va dur a pronunciar, a més, conferències sobre recursos compositius, com la tècnica de la perspectiva, que dominava tant.

Domingo Soler va viure l'art intensament i són testimoni d'aquest fet el nombre d'obres que va llegar. La seva pintura va estar sempre arrelada a la formació rebuda de caràcter tradicional i acadèmica, a partir de la qual va desenvolupar i mantenir un estil immutable que es va deixar influir poc pels corrents modernista, noucentista i avantguardista, ni tampoc per cenacles artístics contemporanis. Tot i que cada etapa aportava visions noves al gènere paisatgístic, el pas del temps i l'esdevenidor artístic varen mantenir el gènere paisatgístic com un dels principals temes preferits pels artistes i, alhora, com un dels temes requerits tant per amants de l'art i com per persones que no n'eren tant però que tenien el desig d'exhibir-lo a casa. Soler gaudia especialment pintant uns paisatges en què sempre trobava al·licients tot i reiterar-se en un realisme idíl·lic, a vegades més detallista i d'altres més inconcret, de colors naturals i sempre colpits per la incidència de la llum. La seva trajectòria independent no va comportar, però, que quedés al marge de l'àmbit artístic més representatiu, en el qual es va saber moure amb soltesa des de ben jove per cercar i aprofitar oportunitats. Els coneixements sòlids observats i apresos de mestres i col·legues, la dedicació obstinada i la inquietud plàstica varen fer que Domingo Soler i Gili aconseguís ser ben aviat l'artista que va voler ser.

L'exposició que el Museu d'Art de Sabadell va dedicar el 2017 a l'artista sabadellenc va mostrar una selecció representativa de la seva obra i va recuperar documentació conservada per la família i entitats de la ciutat. La recerca duta a terme va posar en valor aspectes coneguts de la seva vida i trajectòria i en va revelar de desconeguts. Aquest article s'ha basat en la informació recollida pel museu i en altres dades provinents de fonts documentals i bibliogràfiques complementàries. ●

Domingo Soler i Gili

Cronologia

Aquesta cronologia recull les informacions que es van poder localitzar durant el procés d'elaboració de l'exposició esmentada més amunt. Una bona part d'aquestes informacions s'han d'agrair principalment a la família de Domingo Soler i, molt especialment, a la seva neta, Marta Feller, que durant anys ha anat recopilant documents i dades biogràfiques del seu avi. També van ser fonamentals els reculls d'exposicions individuals i col·lectives a Catalunya que van publicar l'equip d'investigació dirigit per Francesc Fontbona els anys 1999 i 2002. Aquestes dades es van completar amb el buidatge de notícies aparegudes al diari La Vanguardia, la Revista de Sabadell i, parcialment, al Diari de Sabadell, així com amb la consulta directa d'alguns catàlegs de les principals exposicions barcelonines d'art des de finals del segle XIX fins als anys trenta del segle XX.

191

1871

Neix el 25 d'octubre a Cal Frai, espardenyeria de la plaça de l'Àngel de Sabadell, fill de Rafael Soler i Magdalena Gili.

Estudia a l'Escola Pia de Sabadell i, més endavant, a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell com a deixeble de Joan Vila Cinca.

1889

Es trasllada a Barcelona, on estudia a l'Escola Llotja. Els seus professors seran Lluís Rigalt (perspectiva) i Antoni Caba (pintura).

Igualment esdevé deixeble de l'escenògraf Francesc Soler Rovirosa.

Alterna la formació artística amb l'elaboració de dibuixos per a labors femenines, exvots i reproduccions de quadres.

1891

Participa a la Primera Exposición General de Bellas Artes de Barcelona, que es presenta al Palau de Belles Arts entre el 23 d'abril i el 29 de juny, amb quatre marines (cat. 545, 546, 547 i 548) i un paisatge (cat. 549).

1892

192

Participa en l'Exposición Nacional de Industrias Artísticas e Internacional de Reproducciones del Palau de Belles Arts de Barcelona, que té lloc entre setembre i desembre, on presenta un projecte aquarel·lat per a un sostre d'estil Renaixement (cat. 392).

La Diputació Provincial de Barcelona li atorga una bossa d'estudi per ampliar els estudis d'escenografia a París durant dos anys. Allà treballa al taller de M. Corpesar, escenògraf del Teatre de l'Òpera, i pinta quadres del Louvre i del Palais de Luxemburg i paisatges del Marne, Oise i Sena.

1893

A mitjans d'any es trasllada a Roma per ampliar la seva formació i experiència artística.

1894

En la Segunda Exposición General de Bellas Artes de Barcelona, que té lloc al Palau de Belles Arts entre el 23 d'abril i el 19 de juliol, presenta les obres *Voltants de Sabadell* (cat. 202), *Juny* (cat. 394), *Interior d'una casa de camp* (cat. 395) i *Paisatge. Estudi* (cat. 505), així com un projecte escenogràfic d'un teló de boca (cat. 956).

Participa en l'Exposició de Belles Arts al Centre Català organitzada amb motiu de la Festa Major de Sabadell. De les 28 obres que hi presenta, criden l'atenció la titulada Catedral de Burgos i un projecte d'escenografia d'estil àrab per a l'obra *Inés de Castro* que sembla que havia rebut el premi de la borsa de viatge de l'Acadèmia de Belles Arts (agost).

Al Saló de La Vanguardia, al novembre, exposa una col·lecció de dibuixos i pintures escenogràfiques, amb esbossos, projectes i còpies fets en blanc i negre, a l'aiguada, a l'aquarel·la i a l'oli.

1895

El 2 de març obté el primer premi de dibuixos de l'Exposició Humorística de Belles Arts.

Al juliol obté la medalla de tercera classe en la secció de dibuixos i projectes decoratius del concurs d'obres d'art de l'Exposició de Plantes i Flors de Barcelona.

Participa en l'Exposició de Belles Arts que organitza el Cercle Artístic a la Sala Parés del 7 al 28 de novembre.

1896

Participa en la Tercera Exposición General de Bellas Artes de Barcelona, que té lloc al Palau de Belles Arts entre el 23 d'abril i el 29 de juny, on presenta l'oli *Jueves Santo* (cat. 381), que té molt bones crítiques.

1897

Al gener participa en la catorzena Exposició Extraordinària de Belles Arts de la Sala Parés.

Al maig exposa tres obres a la Sala Parés: *Interior de taller*, *Estudi de paisatge* i *Estudi de Marina*.

Al setembre participa en el concurs per al cartell anunciador de la quarta edició de l'Exposición General de Bellas Artes e Industrias Artísticas de Barcelona, que es duu a terme al Saló de la Reina del Palau de Belles Arts entre el 2 i l'11 d'octubre.

1900

A l'agost participa en l'Exposició Regional Olotina de Belles Arts i Industries Artístiques d'Olot, junt amb el seu amic Antoni Pous i una bona representació dels artistes més destacats del moment. Hi presenta deu apunts a l'oli.

1901

Torna a Barcelona.

A principis d'octubre s'inaugura el nou edifici de l'Ateneu de l'Eixample, per al qual ha pintat el teló de boca.

Per a la sessió inaugural, a més, ha fet les escenografies de les obres *L'espurna*, *Perros y gatos*, *¡Pobres mujeres!* i *La alegría de la huerta*.

El 21 de desembre es casa amb Matilde Puig Amigó, a l'església de la Mercè de Barcelona. El seu padrí és el pintor paisatgista Baldomer Gili i Roig.

1902

Obté dos premis al concurs Reforma Barcelona Antiga.

Neix el seu fill Josep.

Per aquest temps instal·la el seu primer taller al carrer d'Aribau cantonada plaça Universitat, que comparteix amb Modest Urgell, el seu fill Ricard i Baldomer Gili.

1903

Participa al concurs de còpies d'art antic català organitzat a finals d'any per la Junta de Museus i Belles Arts amb 33 dibuixos de portades interiors i pòrtics i obté un diploma d'honor i un premi de cinc-centes pessetes. La Junta adquireix els dibuixos per als Museus Artístics Municipals.

1904

Al maig es presenta l'edició dels populars Contes del canonge Schmid, editats per Joan Gili, que s'acompanyen d'un curs de dibuix. Domingo Soler n'ha fet les il·lustracions.

1905

El 21 de juny es casa el pintor Antoni Pous Palau amb Paulina Salvat i Serra i Domingo Soler és el padrí del nuvi.

1906

Neix el seu fill Joan, que també serà pintor.

1907

Al final d'octubre obté un premi de tres-centes pessetes per al projecte *Treball és vida*, que ha presentat al concurs de projectes d'il·luminació de la Rambla de Catalunya.

Manifestación Artística del Círculo Ecuestre de Barcelona.

1908

Al juliol guanya un accèssit de dues-centes cinquanta pessetes per les aquarel·les presentades al concurs de dibuixos i fotografies dels carrers que desapareixeran amb l'obertura de la Via Laietana, convocat l'any anterior.

1909

Al gener exposa a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell.

A finals de març exposa en una galeria situada al carrer de Pelai de Barcelona una vista nocturna de París.

A l'abril exposa de nou a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell.

El 25 de novembre inaugura una exposició individual de pintures i apunts al Faiança Català.

Els mesos de novembre i desembre exposa a la Sala Busquets.

Comença a anar a pintar a Mura.

1910

A principis de juliol rep un accèssit per a la proposta de cartell de Festa Major de Sabadell que va presentar, titulat *X*.

Obté una medalla i un diploma a l'Exposición Española de Arte e Industrias Decorativas de la ciutat de Mèxic.

1911

El 29 d'abril s'inaugura la sisena edició de l'Exposición Internacional de Arte al Palau de Belles Arts de Barcelona, molt controvertida, on obté la medalla de bronze.

El 27 de juny s'estrena al teatre Eldorado de la plaça de Catalunya de Barcelona l'obra *La dona d'aigua*, de la qual dues de les escenografies són seves.

Al juliol rep el segon premi, valorat en 125 pessetes, per a la proposta de cartell de Festa Major de Sabadell que va presentar, titulat *Per Sabadell*. El projecte guanyador és el d'Antoni Vila Arrufat.

A finals de juliol s'estrena als Campos de Recreo de Sabadell l'obra *La dona d'aigua*.

A finals d'agost pinta la llegenda del ciri votiu de la romeria a Montserrat organitzada per l'Acadèmia Catòlica.

A l'octubre participa en l'Exposició Extraordinària de Belles Arts a la Sala Parés de Barcelona.

Al novembre participa en l'Exposició d'Arts Decoratives de Madrid, junt amb altres pintors catalans.

194 El 9 de desembre s'estrena l'obra *Muntanyes Blanques*, de Juli Vallmitjana, al Teatre Principal de Barcelona, protagonitzada per Margarida Xirgu, que transcorre a l'Alt Pirineu català. Domingo Soler ha pintat l'escenografia del segon acte i també hi han intervingut els escenògrafs Maurici Vilomara i Fèlix Urgellès.

Exposició individual a la Sala Parés, on presenta pintures i teatrins.

1912

Al juliol rep el segon premi per un dels dos projectes de cartell per a la Festa Major de Sabadell que havia presentat, titulat *Xabeyo*, i un accèssit pel titulat *Un altra*. El primer es reproduceix en un programa de mà.

Entre el 2 i el 15 d'agost presenta una exposició individual al Centre Català de Sabadell, en el marc de la Festa Major. Té un gran èxit de públic i ven més d'una dotzena d'obres.

Al setembre pinta la llegenda i l'escut de Sabadell al ciri motiu per a la romeria a Montserrat organitzada per l'Acadèmia Catòlica.

Aquest mateix mes rep l'encàrrec de dibuixar la coberta del *Butlletí del Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria*, que es publica per primera vegada a mitjan octubre.

En sessió extraordinària, la Comissió de Governació de l'Ajuntament de Sabadell proposa a mitjan setembre adquirir l'obra *Mura*, per 400 pessetes. El 20 de setembre

s'aprova la proposta i a principis d'octubre la pintura queda instal·lada al saló de conferències de l'Ajuntament.

1913

El 5 de març neix la seva filla Maria Teresa.

Entre el 6 i el 14 de març exposa a la Sala Parés una selecció de paisatges de la Vall d'Aran i de França.

A l'abril obté per concurs la plaça de professor a l'Escola Municipal d'Arts i Oficis de Sant Martí, a Barcelona. Al concurs s'havien presentat vint-i-set persones.

A principis de juny pinta la llegenda i l'escut de Sabadell al ciri votiu per a la romeria a Montserrat organitzada per l'Acadèmia Catòlica.

Al setembre es forma la comissió executora per a la rehabilitació de la façana de l'església romànica de Mura, que dirigeix Joaquim Folch i Torres. Domingo Soler és el representant del Centre Excursionista del Vallès.

1914

El mes d'abril apareix el primer número de la publicació *Prospecte*, que s'editarà fins al final de 1915 i de la qual Domingo Soler serà col·laborador.

Entre el 16 i el 24 de maig exposa a la Sala Parés una selecció de paisatges de Mura. També hi exposen Joan Llimona, Francesc Sans Castaño i Manuel Crusat.

A principis d'agost, en el marc de la Festa Major de Sabadell, presenta una exposició individual al Centre Català, patrocinada per la revista *Ars*, que es podrà veure fins a finals de setembre.

Al novembre exposa a la Sala Parés.

1915

A principis de maig presenta la segona de les conferències públiques organitzades per l'Escola Municipal d'Arts del districte desè, en la qual analitza els problemes de perspectiva en l'urbanisme de les principals ciutats europees.

També al maig, exposa a la Sala Parés i rep una bona crítica, sobretot per una vista de la Rambla de Barcelona.

Al juliol participa en l'*Exposició 1915*, organitzada per l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell a l'antic teatre de la Lliga Regionalista de Sabadell com a resposta a l'exposició *Art Nou Català*, promoguda per Joaquim Folguera, Santiago Segura i Miquel Poal Armengol, que es presentà al Centre Català de Sabadell.

Durant la Festa Major, a l'agost, participa en l'exposició que organitzen l'Acadèmia de Belles Arts i l'Agrupació Artística, entitat acabada de crear, on prenen part vint-i-dos artistes de la ciutat amb més de 170 obres. Hi participen, entre d'altres, Joan Vila Cinca, Antoni Vila Arrufat, Rafel Durancamps, Antoni Estruch, Llorenç Lladó, Joan Vilatobà i Antoni Pous Palau.

El 29 d'agost inaugura al Centre Excursionista de Manresa, també amb motiu de la Festa Major d'aquesta població, una col·lecció de 40 olis i 2 tapissos amb paisatges de la zona.

Participa en una exposició col·lectiva a Mura, junt amb Joan Morales i A. Espinal, que s'inaugura el 12 de setembre.

Ofereix obres per a la iniciativa benèfica *El Nadal del Pobre*, que organitza l'Acadèmia Catòlica de Sabadell el dia 8 de desembre. Les obres se sortegen.

1916

Entre el 4 i l'11 de novembre exposa a la Sala Parés, on presenta paisatges de Mura.

Junt amb el seu alumne Miquel Ferrer va a pintar paisatges a Montesquiú. És el seu primer contacte amb aquesta població osonenca, on passarà molts estius i acabarà llogant un pis.

1917

Pinta la llegenda i l'escut de Sabadell al ciri votiu per a la romeria a Montserrat que organitza l'Acadèmia Catòlica, que es fa l'1 de juliol.

A l'agost participa en l'exposició de pintura local organitzada per l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell, en la qual també exposen, entre d'altres, Joan Vila Cinca, Antoni Vila Arrufat, Rafael Durancamps, Ricard Marlet i el seu amic Antoni Pous Palau.

Ofereix l'oli titulat *La Mare Naturalesa* per a la gran tómbola per recollir fons per reconstruir l'església parroquial de Sant Feliu. L'obra, valorada en 1.000 pessetes, havia participat recentment en l'Exposición Nacional de Pinturas de Madrid.

1918

Al maig participa en l'Exposició d'Art al Palau de Belles Arts, organitzada per la Junta Municipal d'Exposicions de l'Ajuntament de Barcelona, on presenta les obres *La Malesa* (cat. 249) i *La perspectiva del Vallès (Tibidabo)* (cat. 250).

Aquest any dona classes a l'escola del pintor Baldomer Gili Roig (al passatge de la Mercè de Barcelona), que fins i tot obria a la nit per als treballadors.

195

1919

En el concurs Josep Masriera aconsegueix la medalla d'or per l'obra *Platja de Guitoné (Montesquiú)* i la de plata per l'obra *Plàtans*. Les obres s'exposen a l'Acadèmia de Belles Arts de Barcelona entre el 16 i el 22 de gener i el lliurament de guardons es fa a principis de juny a la Casa Llotja.

Al maig participa en l'Exposició d'Art al Palau de Belles Arts, organitzada per la Junta Municipal d'Exposicions de l'Ajuntament de Barcelona, on presenta les obres *Sis notes de paisatge català* (cat. 247) i *La carretera* (cat. 248).

El mateix mes participa en la primera exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya a la Sala Parés, en la qual s'exposen cent set obres de vint-i-cinc artistes.

1920

A l'abril participa en l'Exposició d'Art al Palau de Belles Arts, organitzada per la Junta Municipal d'Exposicions de l'Ajuntament de Barcelona, on presenta les obres *Primavera* (cat. 199), *Mirant a Vell-Munt* (cat. 200) i *El rocal (Montesquiú)* (cat. 201).

Participa en la segona exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta a la Sala Parés de l'1 al 14 de maig.

El 13 de maig mor el seu fill Josep, a 17 anys.

L'11 de desembre inaugura una exposició de paisatges del Ter i del Freser a la Sala Parés.

Participa en la tercera exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es fa entre el 18 i el 20 de desembre a la Sala Parés de Barcelona.

1921

196 A la primavera participa en l'Exposició d'Art al Palau de Belles Arts, organitzada per la Junta Municipal d'Exposicions de l'Ajuntament de Barcelona, on presenta les obres *Paisatge (Pirineus)* (cat. 170), *Paisatge (Plàtans)* (cat.171) i *Paisatge d'hivern* (cat. 172).

Participa a l'exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya que es presenta a les Galeries Laietanes del 24 de desembre al 6 de gener.

1922

Al gener dóna al Museu del Teatre de Barcelona els esbossos originals de les escenografies de *La dona d'aigua*, una decoració plana per a l'obra *Planella* i un projecte decoratiu d'un sostre de sala d'espectacles amb una al·legoria mitològica.

Entre l'11 i el 24 de febrer exposa paisatges de Núria i l'Alt Pirineu a la Sala Parés.

Participa en la 8a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta del 3 al 16 de juny a la Sala Parés.

Participa en l'exposició col·lectiva d'artistes sabadellencs que es presenta a l'Acadèmia de Belles arts entre el 4 i el 20 d'agost, junt amb Joan Vila Cinca, Antoni Pous Palau, J. Planas, R. Comamala, Antoni Vila Arrufat, Ricard Marcet, Antoni Oliver, Enric Palà, J. Crusafont, Josep Sanllehy, J. Galan, Joan Farell i J. Bassa, entre d'altres.

El 19 de desembre s'inaugura una exposició individual a la Sala El Siglo de Barcelona, que es pot veure fins al 23 de gener, on també exposa el pintor Eduard Jener. Hi presenta vistes dels rius Ter i Freser.

1923

El 23 de gener s'inaugura a les Galeries Laietanes la gran exposició de pintura del concurs Plandiura, que s'havia convocat l'any anterior, on també exposen els sabadellencs Joan Vila Cinca, Antoni Vila Arrufat i Rafel Durancamps, al costat dels principals pintors catalans del moment. Hi presenta l'obra *Gorges de Núria* (cat. 101).

Participa en la 9a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta del 12 de març a l'1 d'abril a la sala El Siglo.

El dia 1 d'abril s'inaugura l'exposició col·lectiva de la Secció d'Art i d'Arqueologia de l'Acadèmia Catòlica de Sabadell, en la qual també participen Pere Arús, Valeri Barderi, Joan D. Casanovas, Francesc Casañas, Ramon Clapés, Modest de Casademunt, Pere Grau, Joaquim Garriga, Joaquim Mampel, Vicens Miquel, Lluís Mas, Camil Lluch i Jaume Pont.

Durant l'Aplec de la Salut, la Secció d'Art i d'Arqueologia de l'Acadèmia Catòlica li organitza una exposició d'homenatge patrocinada per l'Ajuntament de Sabadell, en la qual es poden veure vint-i-quatre paisatges de Núria i els Pirineus. L'exposició resta oberta entre el 12 de maig i el 3 de juny.

El 31 de maig al matí, dia de Corpus, Jaume Vidal Vinyes li dedica una conferència amb motiu de l'exposició a l'Acadèmia Catòlica.

El dia 12 de juny la Comissió de Governació de l'Ajuntament de Sabadell acorda adquirir una de les obres que formaven part de l'exposició a l'Acadèmia Catòlica.

El dia 30 de desembre, festa patronal de l'Acadèmia Catòlica, es col·loca al saló d'actes una imatge de la Puríssima que Domingo Soler, que és president de la Secció d'Art i d'Arqueologia, ha donat a l'entitat.

1924

Al gener és nomenat vocal de la Junta de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya.

El 29 de març inaugura una exposició individual a la Sala Parés, que es podrà veure fins al 2 d'abril, en la qual

exposa paisatges de Núria, Ull de Ter i l'Alt Pirineu.

Participa en la 10a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta a la Sala Parés del 12 al 25 d'abril.

1925

Participa en l'11a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta a la Sala Parés del 21 de febrer al 6 de març.

El 31 d'octubre inaugura una exposició individual a la Sala Parés, que es podrà veure durant pràcticament tot el mes de novembre.

Participa en la 12a exposició d'obres de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es fa al Centre de Lectura de Reus entre els mesos de maig i juny.

Participa en l'exposició col·lectiva que inaugura la temporada de la Sala Parés, del 3 al 16 d'octubre.

L'*Almanac de les Arts*, publicat per Joan Sallent, reprodueix l'obra *La Vall*.

1926

La 12a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya es presenta també a la Sala Parés, de l'1 al 14 de maig.

Després de passar l'estiu a Montesquiú, a finals de setembre torna a Barcelona per reincorporar-se a les classes de dibuix i de pintura de l'Escola Italiana i de l'Escola d'Arts i Oficis de Sant Martí.

Participa en el Saló de Tardor de la Sala Parés, que s'inaugura el 13 d'octubre, on presenta l'obra titulada *Refugi de Sant Pau*.

Com a professor de l'Escola d'Arts i Oficis de Sant Martí, al novembre forma part del jurat del concurs de fotografies organitzat per l'Agrupació Cultural Francisc d'Aragó de Barcelona.

El 27 de novembre inaugura una exposició individual a la Sala Parés, on també exposa el pintor Joan Fuster.

1927

Participa en la 14a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta a la Sala Parés del 2 al 15 d'abril.

Participa en el Saló de Tardor de la Sala Parés, que es presenta del 8 al 21 d'octubre.

Participa en l'exposició inaugural de la Sala d'Exposicions Busquets, junt amb Xavier Güell, J. M. Marquès, Oleguer Junyent, Lluís Morató i Ramon Cortés.

1928

Al febrer és nomenat tresorer de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya.

Participa en la 25a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta a la Sala Parés del 10 al 23 de març.

Exposició individual a la Sala Busquets de Barcelona (febrer-març).

L'1 de desembre inaugura una altra exposició individual d'olis i aquarel·les a la Sala Busquets.

1929

Participa en la 19a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta a la Sala Parés del 4 al 17 de maig.

El 20 de maig s'inaugura l'Exposició Internacional de Pintura, Escultura, Dibuix i Gravat, organitzada per la Junta de Museus en el marc de l'Exposició Internacional de Barcelona, on presenta les obres *Orilla del Ter* (cat. 259) i *Invierno* (cat. 260).

També al maig, fa una exposició a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell, en la qual presenta paisatges de Núria i els rius Ter i Freser.

Del 26 d'octubre al 15 de novembre presenta una exposició individual a la Sala Busquets junt amb el seu fill, Joan Soler Puig, que tindrà un gran renom.

El 19 de novembre se celebra un sopar d'homenatge al

restaurant Metro de la plaça de l'Àngel de Barcelona, amb motiu de l'èxit obtingut en la seva darrera exposició. L'acte ha estat organitzat per un grup d'artistes i amics entre els quals figuren Joan Vila Cinca, Francesc d'Assís Planas Dòria, Ramon Ricart, Pau Sabaté Jaumà, Francesc Galofré Oller i Lluís Roig Enseñat, entre d'altres.

El mateix mes participa en una exposició col·lectiva a les Galerías de Arte Jorba de Barcelona.

1930

Participa en l'exposició de paisatge del Vallès al Casino de Granollers, que s'inaugura el 13 d'abril.

Participa en la 20a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta a la Sala Parés del 10 al 23 de maig.

A l'agost exposa a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell vistes del Ter i el Freser.

El 7 de novembre inaugura una exposició individual d'olis i aquarel·les a la Sala Busquets. A causa de l'èxit de públic i de vendes, es prorroga fins al 28 de novembre.

Participa al concurs Barcelona Vista pels Seus Artistes, organitzat pel Reial Cercle Artístic de Barcelona, en el qual també presenta obres el seu fill Joan Soler Puig. Les obres s'exposen el desembre al Palau de les Arts Decoratives.

1931

Participa en la segona edició del concurs Barcelona Vista pels Seus Artistes, organitzat pel Reial Cercle Artístic de Barcelona, junt amb el seu fill. Les obres s'exposen al Palau de les Arts Decoratives des del 28 de febrer a l'1 de març.

Participa en la 21a exposició anual de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta a la Sala Parés del 2 al 15 de maig. S'hi exposen cent nou obres de trenta-set pintors, així com una col·lecció de ventalls decorats. Hi presenta una aquarel·la titulada *Queralbs (Núria)*.

Participa al concurs de pintura Montserrat Vist pels Pintors Catalans. Les obres s'exposen al Palau de les Arts Decoratives de Barcelona, i a partir del 24 d'octubre es poden veure també a Montserrat.

El 7 de novembre inaugura una exposició individual de paisatges catalans a la Sala Busquets.

Aquest mateix mes es constitueix la comissió organitzadora de l'homenatge a Joan Vila Cinca, integrada per Francesc d'Assís Planas Dòria, Antoni Pous Palau, Joan Costa i Déu, Domènec Llobet, Joan Oliver i Sallarrès, Joan Vila Puig i Domingo Soler.

Al desembre forma part del jurat del concurs de pessebres organitzat per la Congregació Mariana de Sant Lluís. El pintor Ramon Hostench en presideix el jurat, del qual també forma part Lluís Molins de Mur.

Es crea el Museu de la Ciutat, i vuit obres de Domingo Soler formen part de la seva col·lecció d'art: *Mura, L'aperitiu, La platja, Vall de Núria, Ametllers, Interior d'església* i dues vistes del port de Barcelona.

1932

Al febrer presenta una exposició a Sabadell en homenatge a Joan Vila Cinca, el seu primer mestre.

Al març és nomenat de nou tresorer de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya.

El 16 d'abril inaugura una exposició individual a la Sala Busquets.

Del 16 al 29 d'abril exposa paisatges a les Galeries Laietanes.

Participa en la 22a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta del 30 d'abril al 12 de maig a les Galeries Laietanes i on s'exposen 116 obres de 38 pintors. Hi presenta l'obra titulada *Al riu Ter*.

Continua formant part activa de la comissió organitzadora dels actes d'homenatge a Joan Vila Cinca, presidida per Francesc Galofré i en la qual també hi ha Fran-

cesc d'Assís Planas Dòria, Joan Costa i Déu, Antoni Pous Palau, Domènec Llobet, Feliu Casanoves, Pere Gorro, Joan Vilapuig i Joan Oliver (secretari). Igualment, participa en l'exposició que s'inaugura el 21 de maig a diferents espais de Sabadell: exposa vint-i-cinc obres a l'Acadèmia Catòlica.

Aquest mateix mes ofereix diversos dibuixos per a la tómbola que organitza la mateixa Acadèmia Catòlica en tancar-se l'exposició. Al juny, en tornarà a donar.

Participa junt amb el seu fill en l'exposició de Primavera al Palau Nacional de Barcelona, del 22 de maig al 3 de juliol, organitzada per la Junta Municipal d'Exposicions d'Art. Hi presenta l'oli *Antic jardí* (cat. 160).

Al juny participa en l'exposició d'artistes sabadellencs que es fa al local dels Amics de les Arts de Terrassa.

Al juliol pren part en una exposició col·lectiva a l'Acadèmia Catòlica de Sabadell, on participen, entre d'altres, Lluís Clapés, Narcís Giró, Lluís Molins de Mur, Francesc d'Assís Planas Dòria, Antoni Pous Palau, Antoni Vila Arrufat, Joan Vila Puig, Joan Vila Cinca i Modest Urgell.

El mateix mes participa en l'exposició inaugural de la Galeria Empòrium de Barcelona.

Entre el 29 d'octubre i el 12 de novembre presenta una exposició individual de paisatges de Broto i la Vall d'Ordesa a la Sala Busquets.

El Museu de la Ciutat adquireix dues obres seves de paisatges de muntanya.

1933

Participa en l'Exposició de Primavera al Palau de Montjuïc de Barcelona, del 20 de maig al 2 de juliol, organitzada per la Junta Municipal d'Exposicions d'Art. Hi presenta l'oli *Jardí de Cedres* (cat. 120). També hi participen els artistes sabadellencs Joan Vila Cinca, Francesc d'Assís Planas Dòria, Pere Gorro, Joan Vila Puig, Màrius Vilatobà, Camil Fàbregas, Rafael Salvà, Rafel Durancamps, Antoni Vila Arrufat i Pere Valls, així com el seu fill Joan Soler Puig.

Participa en la 23a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta entre el 23 de maig i el 9 de juny a les Galeries Laietanes, amb l'obra *Broto (Mondarrugo)*.

A l'octubre participa amb un paisatge en la gran exposició col·lectiva de pintura i escultura en commemoració del cinquantenari de la Sala Parés, en la qual també exposa el seu fill.

El 3 de novembre s'inaugura l'exposició col·lectiva d'art català actual que s'organitza per presentar els nous salons de la Sala Busquets. Hi participa amb el seu fill.

Entre l'11 i el 25 de novembre exposa a la Sala Busquets. Hi presenta una bona col·lecció d'olis i aquarel·les amb paisatges del Pirineu aragonès, la Vall de Núria, Pasajes de San Juan, Cantàbria i Donostia, i de diversos indrets del riu Ter.

1934

Passen també l'estiu a Montesquiú els pintors Eliseu Meifrèn i Francesc d'Assís Planas Dòria.

El 3 de novembre inaugura la seva exposició individual anual a la Sala Busquets, que es podrà veure fins al 17 de novembre, en la qual presenta una quarantena de paisatges del nord de Catalunya (Núria, Querolbs, Montesquiú i visions dels rius Ter i Freser).

Participa en la 24a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta del 26 de maig al 8 de juny a les Galeries Laietanes.

1935

Al febrer és nomenat vicepresident de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya.

El 2 de novembre inaugura la tradicional exposició individual a la Sala Busquets, que es podrà veure fins al 15 de novembre. Hi exposa 42 teles que commemoren els 25 anys de trajectòria pictòrica.

Participa en la 25a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta del 4 al 17 de

maig a les Galeries Laietanes .

1936

Participa en la 26a exposició de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, que es presenta del 2 al 15 de maig a les Galeries Laietanes.

El mateix mes participa en la gran exposició col·lectiva d'artistes sabadellencs que es fa a l'Acadèmia de Belles Arts.

El Museu de la Ciutat adquireix una petita marina i Joan Vila Cinca dona un paisatge amb muntanyes.

1937

Participa en l'Exposició de Primavera al vestíbul superior dels Ferrocarrils de Catalunya, organitzada del 15 al 31 de juliol per la Junta Municipal d'Exposicions d'Art. Hi presenta dos paisatges.

És un dels més de cent artistes catalans que, seguint la convocatòria de la Generalitat de Catalunya, envia obres a Mèxic perquè se subhastin per recollir fons per ajudar les víctimes de la Guerra Civil.

1939

Al novembre presenta una exposició a la Sala Busquets, junt amb el seu fill Joan Soler Puig.

1940

Entre el 26 d'octubre i el 9 de novembre exposa a la Sala Busquets.

1941

Entre el 15 i el 28 de març presenta una exposició a les Galeries Laietanes, on també s'exposen obres de Manuel Pigem, Barbeta i Melcior Font.

Al novembre presenta a la Sala Busquets diversos paisatges, marines i natures mortes de caça i de fruita.

1942

Del 7 al 20 de novembre exposa a la Sala Busquets.

1943

Participa en l'exposició de l'Agrupació d'Aquarel·lis-

tes de Catalunya que es fa a l'abril a les Galeries Laietanes, on presenta l'obra *Interior camperol*.

L'11 de desembre inaugura una exposició individual a la Sala Busquets.

Ingressen tres obres seves al Museu de la Ciutat pertanyents al llegat de Maria Cladellas, vídua de Santiago Segura, que era el propietari de les Galeries Laietanes: *Paisatge amb arbreda*, *Toros* i *La Fornal*.

1944

Del 25 de novembre al 8 de desembre presenta una exposició individual a la Sala Busquets.

1945

El Museu de la Ciutat adquireix dues obres seves: un paisatge de muntanya i una vista dels Belitrons (Mura).

1947

Entre el 7 i el 21 de juny exposa a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell.

L'1 de novembre inaugura una exposició individual a la Sala Busquets.

L'Ajuntament de Sabadell li atorga la Medalla de Plata de la Ciutat pels mèrits aconseguits.

1950

Entre el 8 i el 22 d'abril presenta l'exposició antològica *Sesenta años de pintura* a la Sala Busquets, que té una acollida extraordinària.

1951

Del 27 de gener al 9 de febrer presenta una exposició individual a la Sala Busquets, on també exposa Francesc Socies March.

Mor a Barcelona el 26 de novembre.

1952

L'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell organitza al febrer, com a homenatge pòstum, una exposició d'obres que representatives de la seva trajectòria. Es tanca amb una conferència biogràfica de Lluís Mas,

director del Museu de la Ciutat.

1973

El 20 de novembre es presenta l'exposició inaugural de la galeria d'art Anquin's, de Reus, dedicada a les relacions pictòriques i culturals entre Reus i Barcelona als segles XIX i XX.

La família dona un paisatge de Montsesquiu al Museu d'Art de Sabadell.

1980

El 20 de febrer s'inaugura l'exposició *Muestra* al Palau de Congressos de Barcelona, que presenta les obres que 121 artistes catalans van enviar l'any 1937 a Mèxic.

A finals de febrer s'inaugura a la galeria d'art Anquin's, de Reus, l'exposició *L'art i l'ecologia*, de marcat caràcter antològic.

1982

De l'1 al 28 de març, exposició d'aquarel·les a la Dama Galeria d'Art, de Calafell.

1987

Cajamadrid presenta una exposició a Barcelona titulada *La Via Laietana*, on es poden veure dibuixos i aquarel·les dels artistes que van intervenir a retratar els indrets dels espais que havien de desaparèixer, com Dionís Baixeras, Manuel Grau, Lluís Ràfols, Joaquim Renart, Lluís Giralt, T.H. Sans, P. Sanz, Francesc Soler i Rovirosa i Domingo Soler.

1989

Del 12 al 23 de juny, exposició retrospectiva a la Sala Barna de Barcelona. ●